

ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
(ΒΙΕΝΝΗ, Νοέμβριος 2014)

Πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη από 26-27/11/14 το Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων Εκπαιδευτικών. Το συνέδριο οργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό τμήμα της Εκπαιδευτικής Διεθνούς Ομοσπονδίας (ETUCE - EDUCATION INTERNATIONAL). Το συνέδριο αυτό γίνεται κάθε δύο χρόνια. Η ETUCE αποτελείται από τις ομοσπονδίες εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων από όλες τις χώρες της Ευρώπης και συγχρόνως αποτελεί το τμήμα της Education International.

Το θέμα του συνεδρίου ήταν «**το Μέλλον του Επαγγέλματος του Εκπαιδευτικού**». Παράλληλα υπήρχαν προσυνεδριακές συνεδρίες για διάφορα θέματα όπως: για την προσχολική αγωγή, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην εκπαίδευση.

Καλωσορίζοντας τους συμμετέχοντες στην πρώτη Ειδική Συνδιάσκεψη της ETUCE, στις 26-27 Νοεμβρίου 2014 στη Βιέννη με θέμα «**Το Μέλλον του Επαγγέλματος του Εκπαιδευτικού**», η πρόεδρος της ETUCE **Christine Blower** εξέφρασε τον προβληματισμό της για το πώς θα είναι η εκπαίδευση και το έργο του εκπαιδευτικού στο μέλλον κάνοντας αναφορά στον κόσμο σήμερα που είναι συνεχώς σε ηλεκτρονική σύνδεση (on-line). Ο Γενικός Γραμματέας της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, **Fred van Leeuwen**, περιέγραψε τις συνέπειες που τυχόν προκύπτουν όταν τα παιδιά χάνονται στην κοινωνία λόγω ανεπάρκειας του εκπαιδευτικού συστήματος και σκιαγράφησε τις προκλήσεις με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη η ποιοτική εκπαίδευση, όπως τα μέτρα λιτότητας, η ιδιωτικοποίηση και η υποβάθμιση του επαγγελματικού χαρακτήρα του έργου του εκπαιδευτικού. Οριοθετώντας το θέμα της συνδιάσκεψης, ο υπεύθυνος του Ευρωπαϊκού Τμήματος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, **Martin Romer**, επεσήμανε τις προκλήσεις από τις ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών και από τις μειωμένες επενδύσεις στην εκπαίδευση.

Α. ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΟΛΜΕ

Σημαντικότερη στιγμή από τη δική μας σκοπιά η έγκριση του ψηφίσματος που κατατέθηκε από τη ΟΛΜΕ, υποστηρίχθηκε και από την Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών της Σερβίας, και αναφέρονταν στις επιπτώσεις των νεοφιλελεύθερων πολιτικών στην Ευρώπη στην εκπαίδευση. Είναι σημαντικό, γιατί είχαμε ως ΟΛΜΕ την πρωτοβουλία, όχι απλά για ένα ψήφισμα συμπαράστασης στους αγώνες μας στην Ελλάδα, αλλά για ένα συνολικό ψήφισμα για τις πολιτικές που ασκούνται στην Ευρώπη από πολλές κυβερνήσεις με την καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Και είναι σημαντικό, γιατί αμφισβητείται αυτή η πολιτική σε Ευρωπαϊκό επίπεδο πλέον.

Για το ψήφισμα μίλησε εκ μέρους της Ελληνικής αντιπροσωπείας ο πρόεδρος της ΟΛΜΕ **Θέμης Κοτσιφάκης**, ο οποίος αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην κατάσταση στην Ελλάδα και στην πολιτική κυβέρνησης και τρόικας αλλά και στους αγώνες όλων των εργαζομένων, που εκφράστηκαν και με την πανεργατική απεργία στις 27/11 καθώς και στις κινητοποιήσεις των

εκπαιδευτικών σε διαθεσιμότητα. Σημαντικό ήταν επίσης το γεγονός πως το ψήφισμα υποστήριξαν με θέρμη με παρεμβάσεις τους εκπρόσωποι από τα συνδικάτα της Πορτογαλίας (FENPROF), της Ισπανίας (FECCOO), της Γαλλίας (SNES και FO), της Μάλτας (MUT) και της Μ. Βρετανίας (NUT). Συνδικάτα που εκπροσωπούν εκατοντάδες χιλιάδες εκπαιδευτικούς στην Ευρώπη και η συνεργασία τους με την ΟΛΜΕ είναι σημαντικός τομέας της διεθνούς δράσης της ομοσπονδίας μας. Να σημειώσουμε πως είχε προηγηθεί η συνάντηση για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών στην εκπαίδευση την προηγούμενη ημέρα (25/11/14), στην οποία εκπρόσωποι συνδικάτων από πολλές χώρες (Πορτογαλία, Ισπανία, Βουλγαρία, Ιρλανδία, Ελλάδα και Λιθουανία) παρουσίασαν στοιχεία από τις χώρες τους. Κοινά χαρακτηριστικά οι περικοπές μισθών και συντάξεων, οι αλλαγές στα εργασιακές σχέσεις και στα εκπαιδευτικά συστήματα.

Πιο συγκεκριμένα στο ψήφισμα αυτό καταγγέλλονται οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές λιτότητας και περικοπών και στην εκπαίδευση που υλοποιούνται με πρόσχημα την οικονομική κρίση. Καταγγέλλεται επίσης το δημοσιονομικό σύμφωνο της Ε.Ε. και οι περικοπές στους προϋπολογισμούς των κρατών μελών της, κυρίως στις κοινωνικές δαπάνες, στους μισθούς και στις συντάξεις των εργαζομένων. Πολύ σημαντική είναι η διαπίστωση πως «τα χρέη δεν δημιουργήθηκαν από τους λαούς της Ευρώπης, αλλά κατά κύριο λόγο από το τραπεζικό σύστημα» και πως με τα «μέτρα λιτότητας ανακατανέμεται ο πλούτος υπέρ των πλουσίων και των ισχυρών σε βάρος των εργαζομένων και της πλειοψηφίας των λαών».

Καταδικάζονται οι επιπτώσεις που έχουν επιφέρει οι πολιτικές των περικοπών στην εκπαίδευση: μείωση εκπαιδευτικών, όπως το κλείσιμο σχολείων, η αύξηση του αριθμού των μαθητών στην τάξη, η συρρίκνωση των ευκαιριών μάθησης. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις επιπτώσεις από τις διαθεσιμότητες εκπαιδευτικών της ΤΕΕ στην Ελλάδα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Ιδιαίτερη μνεία στο ψήφισμα γίνεται στο γεγονός ότι οι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών, η αύξηση των ελαστικών σχέσεων εργασίας, οι περικοπές μισθών, η εργασιακή επιβάρυνση, δημιουργούν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις που υποβαθμίζουν το εκπαιδευτικό επάγγελμα αλλά και το δημόσιο σχολείο.

Τέλος σημαντικό είναι το γεγονός πως για πρώτη φορά διαπιστώνονται πως οι αντικειμενικές αλλαγές που προωθεί η Ε.Ε. βασίζονται και προάγουν τις αξίες της αγοράς, της επιχειρηματικότητας και του ανταγωνισμού στο χώρο της εκπαίδευσης σε βάρος οικουμενικών, ανθρωπιστικών αξιών. Ασκείται κριτική σε κείμενα – οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως «η Αναθεώρηση της Στρατηγικής για την Εκπαίδευση» και στο γεγονός πως προωθείται μια εκπαίδευση που θα βασίζεται στην «παροχή αποσπασματικών γνώσεων και δεξιοτήτων σε βάρος μιας ευρύτερης παιδείας και παιδαγωγικής, οι οποίες πρέπει να διαμορφώνουν τους δημοκρατικούς πολίτες του μέλλοντος».

Το κείμενο του ψηφίσματος είναι το παρακάτω:

«Το Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της ETUCE στη Βιέννη, σε συνέχεια και σε πλήρη συμφωνία με το Ψήφισμα για το Επάγγελμα του Εκπαιδευτικού, το Επείγον Ψήφισμα για την Ελλάδα, το Ψήφισμα για την Χρηματοπιστωτική και Οικονομική Κρίση, το Ψήφισμα «Αυτοί που έχουν τα λιγότερα είναι αυτοί που πλήττονται περισσότερο από τις περικοπές προϋπολογισμών» και το κείμενο πολιτικής της ETUCE για την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, τα οποία εγκρίθηκαν στο συνέδριο της ETUCE και Περιφερειακό Συνέδριο της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, στη Βουδαπέστη στις 26 Νοεμβρίου του 2012,

Υπενθυμίζει ότι:

1. Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές που ασκούν ορισμένες κυβερνήσεις στην Ευρώπη για να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση έχουν σοβαρές επιπτώσεις σε όλα τα κοινωνικά αγαθά και στην εκπαίδευση.
2. Με τις πολιτικές αυτές και το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο που εφαρμόζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Τρόικα και ορισμένες κυβερνήσεις χωρών-μελών της ΕΕ, επιβάλλονται συνεχώς μέτρα λιτότητας και περικοπές προϋπολογισμών στους λαούς της Ευρώπης που οδηγούν σε ακόμη πιο δραστικές περικοπές μισθών και συντάξεων των εργαζομένων και μειώνουν σημαντικά τους προϋπολογισμούς των χωρών-μελών της ΕΕ που προορίζονται για κοινωνικές δαπάνες. Αυτές οι πολιτικές έχουν ιδιαίτερα επαχθείς συνέπειες για ορισμένες χώρες κυρίως της Νότιο-ανατολικής Ευρώπης και επιβάλλονται επίσης και σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.
3. Τα χρέη δεν δημιουργήθηκαν από τους λαούς της Ευρώπης, αλλά κατά κύριο λόγο από το τραπεζικό σύστημα. Με τα ισχύοντα μέτρα λιτότητας ανακατανέμεται ο πλούτος υπέρ των πλουσίων και των ισχυρών σε βάρος των εργαζομένων και της πλειοψηφίας των λαών.
4. Στον χώρο της εκπαίδευσης, οι περικοπές των προϋπολογισμών έχουν επιφέρει σημαντικές μειώσεις στις δημόσιες δαπάνες για την παιδεία, οι οποίες βρίσκονται σε απaráδεκτα χαμηλό επίπεδο σε πολλές χώρες της Ευρώπης. Μερικές από τις επιπτώσεις που οι πολιτικές αυτές είχαν για τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς είναι το κλείσιμο σχολείων, η αύξηση του αριθμού των μαθητών στην τάξη, η συρρίκνωση των ευκαιριών μάθησης με αποκορύφωμα την κατάργηση κλάδων και ειδικοτήτων σε ορισμένες χώρες, π.χ. στην Ελλάδα όπου κάθε χρόνο πάνω από 20.000 μαθητές και μαθήτριες της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στερούνται τις εκπαιδευτικές τους επιλογές λόγω των περικοπών στον προϋπολογισμό για την παιδεία.
5. Οι περικοπές στους μισθούς και στις συντάξεις των εκπαιδευτικών, οι απολύσεις διδακτικού προσωπικού σε συνδυασμό με τους μειωμένους διορισμούς μονίμων εκπαιδευτικών, ο υποβιβασμός, η αύξηση των ελαστικών σχέσεων εργασίας, η υποχρεωτική κινητικότητα, όπως επίσης και η αύξηση του ωραρίου πλήττουν σοβαρά την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού με αποτέλεσμα περισσότεροι εκπαιδευτικοί να εγκαταλείπουν ή να αλλάζουν επάγγελμα.
6. Η ΕΕ προωθεί αξίες της αγοράς, της επιχειρηματικότητας και του ανταγωνισμού στο χώρο της εκπαίδευσης σε βάρος οικουμενικών, ανθρωπιστικών αξιών με κείμενα όπως 'Η Αναθεώρηση της Στρατηγικής για την Εκπαίδευση'· με παρόμοιο τρόπο προωθεί αποσπασματικές γνώσεις και δεξιότητες σε βάρος μιας ευρύτερης παιδείας και παιδαγωγικής, οι οποίες πρέπει να διαμορφώνουν τους δημοκρατικούς πολίτες του μέλλοντος.

Και Καλεί

όλες τις εκπαιδευτικές ενώσεις- μέλη της Ευρώπης σε συντονισμένη και ενωμένη δράση για μια δημόσια, δωρεάν παιδεία για όλους χωρίς διακρίσεις».

Β. ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ETUCE ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Από την μεριά της ETUCE διαπιστώνεται σε κείμενο που μοιράστηκε με αφορμή και την προσυνεδριακή συνάντηση για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης πως:

«Έξι χρόνια οικονομικής κρίσης σε συνδυασμό με την κρίση δημόσιου χρέους έχουν αναμφισβήτητα προκαλέσει σημαντική πίεση στους δημόσιους προϋπολογισμούς των Ευρωπαϊκών χωρών. Οι κυβερνήσεις σε όλη την Ευρώπη έχουν προβεί σε έναν μεγάλο αριθμό μεταρρυθμίσεων δικαιολογώντας έτσι τις μεγάλες περικοπές στις δημόσιες δαπάνες.

Από το 2008, η ETUCE συνεχώς παρακολουθεί τις επιδράσεις της οικονομικής κρίσης στην Εκπαίδευση και τα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης. Η ETUCE έχει διεξάγει τρεις έρευνες με ερωτηματολόγια καλύπτοντας την περίοδο 2008-2011 και 2011-2013. Οι έρευνες συμπεριέλαβαν

σχεδόν όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς η ETUCE μπόρεσε να συλλέξει απαντήσεις από 45 εκπαιδευτικά συνδικάτα σε 27 Ευρωπαϊκές χώρες. Με βάση τα δεδομένα των οργανισμών-μελών της ETUCE που συμμετείχαν στις έρευνες, οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη **περικοπτουν τις δαπάνες για την παιδεία** και προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις οι οποίες οδηγούν σε ένα είδος **ιδιωτικοποίησης της εκπαίδευσης**, υποσκάπτοντας τον πυλώνα μιας δημοκρατικής, Ευρωπαϊκής κοινωνίας, η οποία είναι βασισμένη στην πρόσβαση σε μια δημόσια, ποιοτική εκπαίδευση, δωρεάν για όλους.

Οι έρευνες και οι μελέτες που εκπόνησε η ETUCE έδειξαν ότι η λιτότητα και οι πολιτικές περικοπών που συχνά επιβάλλονται χωρίς να υπάρχει διαβούλευση με τις ενώσεις εκπαιδευτικών, έχουν άμεσο αντίκτυπο στις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών σε όλους τους τομείς της Ευρώπης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία από τους οργανισμούς – μέλη της ETUCE, **80% των Ευρωπαϊκών χωρών έχουν διενεργήσει εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις από το 2008**. Περίπου **οι μισές Ευρωπαϊκές χώρες**, από τους οργανισμούς- μέλη που απάντησαν, αναφέρουν την ύπαρξη μιας **συνεχιζόμενης διαδικασίας ιδιωτικοποίησης**. Ανησυχητικά, όλοι όσοι βίωσαν μια μορφή ιδιωτικοποίησης με τις μεταρρυθμίσεις, υπέστησαν μειώσεις στους προϋπολογισμούς για την παιδεία εξαιτίας της κρίσης.

Πρόσφατα στοιχεία της Eurostat για την περίοδο 2009-2012 καταδεικνύουν το γεγονός ότι πολλές χώρες εφήρμωσαν **σημαντικές περικοπές στους προϋπολογισμούς τους για την παιδεία**. Οι στατιστικές δείχνουν ότι οι δημόσιες δαπάνες για την παιδεία μειώθηκαν κατά μέσο όρο τόσο σε όλη την Ευρώπη, όσο και στην πλειοψηφία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- **Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κατά μέσο όρο** οι δημόσιες δαπάνες για την παιδεία μειώθηκαν **συνολικά κατά 3.6%** ως σχετικό μερίδιο του ΑΕΠ της ΕΕ του 2011 και διατηρήθηκαν συνέχεια χαμηλά στο 5.3% το 2012. Με τη μείωση του ΑΕΠ το 2012, οι δημόσιες δαπάνες για την παιδεία παρουσίασαν μεγαλύτερη πτώση σε πραγματικές τιμές.

- **Το μερίδιο του ΑΕΠ που διατίθεται για την παιδεία σε επίπεδο χώρας-μέλους μειώθηκε** στις 14 από τις 27 χώρες, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη πτώση στη Ρουμανία (-27%) και Πορτογαλία (-13%) ενώ παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με το 2011 σε 9 χώρες. Το 2012, το μερίδιο του ΑΕΠ που επενδύθηκε στην παιδεία σημείωσε αύξηση μόνο σε 4 χώρες.

Τόσο στις χώρες της ΕΕ όσο και στις χώρες εκτός ΕΕ, η λιτότητα αποδείχθηκε ότι δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την κρίση, μείωσε τη ζήτηση και συνεπώς σταμάτησε την έναρξη νέου κύκλου ανάπτυξης.

Με βάση τη συγκριτική ανάλυση των τριών ερευνών με τα ερωτηματολόγια που εκπόνησε η ETUCE μεταξύ 2008-2013, **η μεταβολή προς το χειρότερο των συνθηκών στο χώρο εργασίας και στα εργασιακά των εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με τις περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες έχουν άμεση επίδραση στην ποιότητα της παιδείας**.

Επιπλέον, οι περικοπές και η ύφεση στα Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα έχουν επηρεάσει μαθητές και γονείς και έχουν θολώσει το τοπίο σχετικά με τις προοπτικές και τις ευκαιρίες των νέων στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, υπάρχουν ενδείξεις ότι η ιδεολογική πορεία προς την ιδιωτικοποίηση και την εμπορικοποίηση της εκπαίδευσης έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της διακριτικής μεταχείρισης, τον κοινωνικό κατακερματισμό, τη διεύρυνση της ανισότητας, ενώ αυτοί που πλήττονται περισσότερο είναι εκείνοι με τους λιγότερους πόρους.

Είναι συνεπώς η κοινωνική πλευρά του όλου τοπίου η πιο ανησυχητική, με τη ραγδαία αύξηση της φτώχειας και τον κοινωνικό αποκλεισμό. **Η αύξηση των κοινωνικών συγκρούσεων** είναι απόρροια τέτοιων αλλαγών – για παράδειγμα αλλαγές στον κοινωνικό διάλογο. Αυτό συμβαίνει σε ένα πλαίσιο όπου οι εκπαιδευτικοί σε κάποιες χώρες της Ευρώπης δεν έχουν βασικά

συνδικαλιστικά δικαιώματα αναγκάζοντας έτσι τα εκπαιδευτικά συνδικάτα σε αυτές τις χώρες να ενεργούν χωρίς θεσμική αναγνώριση και σε ορισμένες περιπτώσεις οι εκπρόσωποι να αντιμετωπίζουν νομικές και σωματικές απειλές.

Ο δρόμος προς τα εμπρός:

Δράσεις των εκπαιδευτικών συνδικάτων για έξοδο από την κρίση

Με την πεποίθηση ότι η Ευρώπη μπορεί να ανακάμψει από αυτή την χωρίς προηγούμενο, οικονομική, κοινωνική και εργασιακή κρίση με την παύση των μέτρων λιτότητας και την διαμόρφωση εναλλακτικών οικονομικών πολιτικών, η ETUCE έχει σταθεί στο πλευρό των δασκάλων και των εκπαιδευτικών εν γένει υπερασπιζόμενη το δικαίωμα όλων στην ποιοτική εκπαίδευση. Παράλληλα, η ETUCE έχει προτείνει τρόπους για να βρούμε μπροστά στοχεύοντας στις επενδύσεις, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, μεταξύ των οποίων και καινοτόμων θέσεων για πτυχιούχους, βοηθώντας έτσι στην δημιουργία μιας οικονομίας που θα βασίζεται στη γνώση και στην κοινωνική ένταξη.

Η ETUCE και οι οργανώσεις-μέλη της έχουν οργανώσει δράσεις εκστρατείας και έχουν διαδηλώσει τη στήριξη και την αλληλεγγύη μεταξύ τους, ιδιαίτερα δε προς τις χώρες εκείνες που τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και η δημόσια εκπαίδευση κατακεραυνώθηκαν. Πρόσφατα, ήρθε στη δημοσιότητα ένα ντοκιμαντέρ της ETUCE με στόχο την αφύπνιση των φορέων που χαράσσουν πολιτική. Στο πλαίσιο της «Δράσης και Εκστρατείας για την Οικονομική Κρίση», η ETUCE υποστηρίζει πολυάριθμες δράσεις που διοργανώνονται από οργανώσεις -μέλη σε όλη την Ευρώπη. Έχει εκφράσει αλληλεγγύη, έχει συμμετάσχει σε συναντήσεις με κυβερνήσεις κρατών για να υποστηρίξει τις εκκλήσεις των οργανώσεων - μελών για σεβασμό στον κοινωνικό διάλογο, τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και την παύση των περικοπών στις δαπάνες για την παιδεία.

Η ETUCE έχει κινητοποιήσει τα μέλη της για τη δράση «Ποιότητα στην Εκπαίδευση» και έχει δώσει βήμα σε όλους τους εκπαιδευτικούς και παιδαγωγούς στην Ευρώπη διαμηνύοντας τα θέματά τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Γι' αυτό το σκοπό, η ETUCE αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που προκύπτουν από την Ευρωπαϊκή διαδικασία οικονομικής διακυβέρνησης, η οποία ασκεί μεγάλη επιρροή από τότε που επήλθε η οικονομική κρίση.

Με τη θέση που έχει πάρει για τις «Συγκεκριμένες Συστάσεις ανά Χώρα» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (CSR) και το μήνυμά της ETUCE "Επενδύστε στην Παιδεία", η ETUCE έχει προτείνει να μη συμπεριληφθεί η εκπαίδευση στον υπολογισμό του δημόσιου ελλείμματος και του δημόσιου χρέους στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης· έχει υπογραμμίσει ότι οποιαδήποτε μεταρρύθμιση που απευθύνεται στην εκπαίδευση και την κατάρτιση πρέπει να πηγαίνει χέρι-χέρι με κατάλληλη, βιώσιμη, δημόσια χρηματοδότηση· επαναβεβαίωσε τον ρόλο-κλειδί που παίζουν οι εκπαιδευτικοί σε οποιαδήποτε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και την ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης».

Γ. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Το βασικό θέμα του συνεδρίου ήταν για το μέλλον του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού στις σημερινές συνθήκες της κρίσης.

Εκτός από τους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων στο συνέδριο είχαν προσκληθεί να παρουσιάσουν τις θέσεις τους καθηγητές πανεπιστημίων και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συγκεκριμένα μίλησαν:

Ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Cambridge, John MacBeath, με θέμα τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Υπογράμμισε τις προκλήσεις και τις αλλαγές τις οποίες θα αντιμετωπίσει το

επάγγελμα του εκπαιδευτικού τα επόμενα χρόνια, όπως η διάλυση των κοινών αξιών και η αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα.

Η καθηγήτρια του πανεπιστημίου του Bristol, Susan Lee Robertson, με θέμα την οικονομική κρίση και τις κοινωνικές ανισότητες και πώς η εκπαίδευση μπορεί να παίξει ένα ρόλο βελτιωτικό.

Επίσης οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Xavier Prats-Monné και Riina Vuorikari που προσπάθησαν να δικαιολογήσουν και να εξωραϊσουν την πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παιδεία.

Τη δεύτερη μέρα της συνδιάσκεψης οι εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών συνδικάτων συζήτησαν διεξοδικά το θέμα της συνδιάσκεψης σε τρεις ομάδες εργασίας.

Στο ψήφισμα που αναφέρεται στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, υπάρχουν ενδιαφέρουσες θέσεις και διεκδικήσεις.

Αφού αναγνωρίζεται ότι η εκπαίδευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα και δημόσιο αγαθό, η αρνητική επίπτωση της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης σε αυτή, η δράσεις των εκπαιδευτικών συνδικάτων για μια ποιοτική εκπαίδευση, η σημασία των νέων τεχνολογιών και του διαλόγου, η επίδραση των ιδιωτικοποιήσεων και η ανάγκη της παροχής ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλους, καλεί τα Ευρωπαϊκά Θεσμικά Όργανα, τις Κυβερνήσεις και τα Υπουργεία Παιδείας της Ευρώπης, ανάμεσα στα άλλα:

«Να διατηρήσουν και να αυξήσουν το επίπεδο των δημόσιων επενδύσεων για την παιδεία σε όλα τα επίπεδα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι μελλοντικά μια υψηλή ποιότητας εκπαίδευση είναι βιώσιμη και διαθέσιμη προς όλους ως ανθρώπινο δικαίωμα και δημόσιο αγαθό.»

Να αναγνωρίσουν ότι η δημόσια παιδεία είναι θεμελιώδες στοιχείο μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης για εμπορικό κέρδος υπονομεύει την εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό.

Να βελτιώσουν την ποιότητα της εκπαίδευσης με την κατάρτιση εκπαιδευτικών υψηλής ποιότητας. Οι νέες τεχνολογίες πρέπει να συμπληρώνουν και όχι να υποκαθιστούν την διδασκαλία στην τάξη.

Να διασφαλίσουν ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί λαβαίνουν ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας, λαβαίνουν αξιοπρεπείς μισθούς και συντάξεις και κατάλληλες, υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας. Οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη πρέπει να λάβουν υπόψη τους τη θετική συμβολή των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμφωνιών.

Να θεωρούν τα εκπαιδευτικά συνδικάτα ως ίσους εταίρους στις μελλοντικές εξελίξεις που θα επηρεάσουν τον τομέα της εκπαίδευσης και να τους αναγνωρίσουν ένα μόνιμο, κεντρικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο πάνω σε θέματα ανάπτυξης εκπαιδευτικής πολιτικής μέσα στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Να προστατεύουν και να υπερασπίζονται την ακαδημαϊκή ελευθερία των εκπαιδευτικών. Είναι επίσης σημαντικό να εξεταστεί η εντεινόμενη ανησυχία για την υποβάθμιση του επαγγελματικού χαρακτήρα της ιδιότητας του εκπαιδευτικού (deprofessionalisation) και την αρνητική επιρροή των εμπορικών επιχειρήσεων οι οποίες υπαγορεύουν προγράμματα σπουδών, ιδίως μέσα από ανοιχτά διαδικτυακά σεμινάρια και ΤΠΕ και άλλες εφαρμογές του διαδικτύου που αφορούν στην εκπαίδευση.

Να διασφαλίσουν ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι καταρτισμένοι και έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένη, δωρεάν, υψηλής ποιότητας επίπεδου Master's αρχικής, εισαγωγικής εκπαίδευσης καθώς και σε συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη».

Στο πλαίσιο του ψηφίσματος αυτού το συνέδριο αποφάσισε να «δημιουργήσει μια ομάδα δράσης της ETUCE για να αναπτύξει την πολιτική της ETUCE στην εκπαίδευση και στη χρήση της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού στον 21^ο αιώνα, οι οποίες θα παρουσιαστούν στο επόμενο συνέδριο της ETUCE το 2016».

Η Ελληνική αντιπροσωπεία **δεν** υπερψήφισε το ψήφισμα έχοντας διαφωνία με τις κάποιες εκτιμήσεις που περιέχονται σε αυτό.

Τέλος στο συνέδριο εγκρίθηκαν επίσης κείμενα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τη στήριξη των νέων ερευνητών. **Στην Ελληνική αντιπροσωπεία συμμετείχαν από την ΟΛΜΕ οι Θέμης Κοτσιφάκης, Πεππές Δημήτρης και Αλεβυζάκης Γιώργος και από τη ΔΟΕ Φασφαλής Νίκος και Καλόγηρος Νίκος.**

Παράρτημα: η ομιλία του πρόεδρου της ΟΛΜΕ Θ.Κοτσιφάκη στο συνέδριο

Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ευρώπη για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης έχουν σοβαρό αντίκτυπο σε όλα τα κοινωνικά αγαθά και στην εκπαίδευση.

Με τις πολιτικές που ασκούνται από την ΕΕ και από κυβερνήσεις χωρών στην Ευρώπη επιβάλλονται συνεχώς μέτρα λιτότητας και περικοπές. Μέσω της Τρόικα, η οποία δεν έχει καμία δημοκρατική νομιμοποίηση, επιβάλλονται πολιτικές λιτότητας στους λαούς της Ευρώπης (π.χ. Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιρλανδία κλπ). Παρόμοιες πολιτικές ασκούνται και σε χώρες της ανατολικής και κεντρικής Ευρώπης.

Τα χρέη δεν δημιουργήθηκαν από τους λαούς της Ευρώπης, αλλά από τις τράπεζες και το μεγάλο κεφάλαιο. Ισχυρίζονται ότι ο λόγος που παίρνονται τα μέτρα είναι για να μειωθεί το χρέος. Αλλά αυτό είναι ψέμα. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα το δημόσιο χρέος ήταν 120% του ΑΕΠ το 2009 και τώρα έχει φτάσει στο 178% του ΑΕΠ. Η ελληνική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αποτέλεσμα της πολιτικής της είναι επιτυχία-success story. Όμως η επιτυχία είναι μόνο για τους τραπεζίτες, για τους πλούσιους και για τα μέλη της κυβέρνησης. Για το λαό, υπάρχει η ανθρωπιστική κρίση.

Ιδιαίτερα οι πολίτες του Ευρωπαϊκού Νότου που πλήττονται σοβαρά από αυτή την πολιτική αντιλαμβάνονται μέρα με τη μέρα ότι ο αγώνας τους δεν είναι μόνο για τη βελτίωση της καθημερινότητά τους, αλλά είναι αγώνας για την επιβίωσή τους. Εργατικά δικαιώματα καταργούνται, το εισόδημά των εργαζομένων μειώνεται, η υγεία, η εκπαίδευση, η κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση υποβαθμίζονται σημαντικά και ανοίγει ο δρόμος για ιδιωτικοποιήσεις. Οι πολίτες των χωρών της ανατολικής και κεντρικής Ευρώπης αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, είτε αυτές είναι κάτω από την ασφυκτική πίεση ενός μνημονίου είτε όχι.

Γενικότερα, με το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο επιβλήθηκαν ακόμη πιο δραστικές περικοπές στους μισθούς, στις συντάξεις και στους προϋπολογισμούς των χωρών-μελών της ΕΕ που προορίζονται για κοινωνικές δαπάνες.

Με αυτή την πολιτική, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Τα κέρδη των τραπεζών και των μεγάλων επιχειρήσεων αυξάνουν, ενώ οι μισθοί των εργαζομένων και οι συντάξεις συρρικνώνονται. Οι εργασιακές σχέσεις γίνονται όλο και πιο ελαστικές. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις υποβαθμίζονται ή καταργούνται εντελώς.

Στο χώρο της εκπαίδευσης, αυτές οι περικοπές επέφεραν μεγάλη μείωση των δημόσιων δαπανών, οι οποίες είναι ήδη σε απαράδεκτα χαμηλό επίπεδο σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Στο διάστημα αυτό, οι επιπτώσεις των πολιτικών λιτότητας για τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων περικοπές στους μισθούς και στις συντάξεις, κλείσιμο σχολείων, αύξηση του αριθμού των μαθητών στην τάξη, λιγότερους διορισμούς μόνιμων εκπαιδευτικών, αύξηση των ελαστικών μορφών εργασίας και αύξηση του ωραρίου των εκπαιδευτικών.

Η εκπαιδευτική πολιτική της ΕΕ εγκλωβίζεται όλο και περισσότερο στην ιδεολογία του νεοφιλελευθερισμού, γεγονός που φαίνεται από τα κείμενα που παράγονται αλλά και από τη δράση που προωθείται. Ταυτόχρονα, είναι εναρμονισμένη με άλλους διεθνείς οργανισμούς που ακολουθούν αυτή την πολιτική, όπως ο ΟΟΣΑ και η Παγκόσμια Τράπεζα. Παρά το ότι η χάραξη πολιτικής για την εκπαίδευση σε κάθε κράτος είναι εθνικό θέμα και ο ρόλος της ΕΕ είναι συμπληρωματικός, τελικά στην ουσία η ΕΕ έχει αναπτύξει μηχανισμούς μέσα από τους οποίους προωθείται μια εκπαιδευτική πολιτική στην οποία κυριαρχούν δόγματα και πρακτικές του νεοφιλελευθερισμού.

Στο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *“Αναθεώρηση της Στρατηγικής για την Εκπαίδευση”* παρατηρείται μια σημαντική στροφή από την ευρύτερη γνώση προς τη γνώση δεξιοτήτων, καθώς και μια σοβαρή και επικίνδυνη αλλαγή αναφορικά με τις αξίες που μεταδίδονται στους νέους ανθρώπους μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν υπάρχει αναφορά σε ανθρωπιστικές ή παιδαγωγικές αξίες, αλλά αντίθετα δίνεται έμφαση στις ‘αξίες’ του ανταγωνισμού και της επιχειρηματικότητας. Αυτό είναι το υλικό για ‘το σχολείο της αγοράς’.

Στην Ελλάδα, όπου η εφαρμογή των μνημονίων αποτελεί εργαστήριο παραγωγής ακραίας νεοφιλελεύθερης πολιτικής, οι κοινωνικές προεκτάσεις αυτής της πολιτικής είναι δραματικές για τους εργαζομένους· είναι όμως ακόμη πιο δραματικές για την πιο ευαίσθητη ομάδα πολιτών, τους νέους (π.χ. η ανεργία ανάμεσα στους νέους φτάνει το 60%, το ποσοστό των νέων χωρίς πρόσβαση στην εργασία ή στην εκπαίδευση και κατάρτιση έφτασε το 21% το 2012, ο δείκτης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στους νέους ηλικίας κάτω των 18 έφτασε το 35,4% το 2012).

Παράλληλα, στη δημόσια εκπαίδευση είχαμε 35% μείωση στις δαπάνες από το 2009, κλείσιμο ή συγχωνεύσεις σε πάνω από 2.000 σχολεία, κατάργηση των υποστηρικτικών δομών εκπαίδευσης και αύξηση του αριθμού των παιδιών ανά τμήμα.

Σε ότι αφορά τους εκπαιδευτικούς, σημειώθηκε 28% μείωση του συνολικού τους αριθμού στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η διαθεσιμότητα των εκπαιδευτικών της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα είχε σαν αποτέλεσμα την υποχρεωτική κινητικότητα, τον υποβιβασμό, την αλλαγή επαγγέλματος ακόμη και την απόλυση 2.500 εκπαιδευτικών. Η κατάργηση σημαντικών κλάδων και ειδικοτήτων της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (όπως η υγεία, εφαρμοσμένες τέχνες, αισθητική) στέρησε τις εκπαιδευτικές τους επιλογές σε πάνω από 20.000 μαθητές κάθε χρόνο.

Ο αγώνας μας για ένα Άλλο σχολείο υποστηρίζει τα ακόλουθα:

Πρέπει

- Να διαφυλάξουμε τη δωρεάν, δημόσια εκπαίδευση,
- Να θέσουμε ως στόχο την ισορροπημένη και πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων ανθρώπων,

- Να επαναπροσδιορίσουμε την εκπαιδευτική πολιτική δίνοντας έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες,
- Να ενισχύσουμε τη δημοκρατία στο σχολείο με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών,
- Να πολεμήσουμε τις διακρίσεις και τους αποκλεισμούς και να σεβαστούμε τα δικαιώματα των παιδιών,
- Να διεκδικήσουμε την αύξηση των δαπανών για την παιδεία, ακόμη και στην εποχή της κρίσης. Η επένδυση στην εκπαίδευση είναι ο σίγουρος τρόπος για να βγούμε από την κρίση. Αποτελεί επένδυση για ένα καλύτερο μέλλον.

- Να βελτιώσουμε τις εργασιακές συνθήκες, τους μισθούς των εκπαιδευτικών καθώς και τις επιστημονικές και κοινωνικές δομές που υποστηρίζουν το έργο τους.

Πρέπει να αγωνιστούμε για να σταματήσουν αυτές οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές στην Ευρώπη.

Μπορούμε να το πετύχουμε με τη δημιουργία ενός μεγάλου κινήματος συνεργασίας όλων των εκπαιδευτικών στην Ευρώπη και με τη συμμαχία όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας σε κάθε χώρα συμπεριλαμβανομένων των γονέων και των μαθητών.

Πρέπει τέλος να δημιουργήσουμε συμμαχίες με άλλα συνδικάτα εργαζομένων.

Μπορούμε να σταματήσουμε τη λιτότητα εάν είμαστε όλοι μαζί, ενωμένοι.

Για μια Δημόσια Δωρεάν Παιδεία για Όλους χωρίς Διακρίσεις.